

H. van Wersub

750 JAAR

parochie simpelveld

(Vervolg)

Bij de inwoners was de schrik voor vreemde krijgslieden niet verdwenen. Ofschoon er een rustperiode heerste was de oorlog in feite niet ten einde. De mensen hadden de kerk gevuld met pakken en kisten met voorwerpen die hun kostbaar en dierbaar waren. In de kerk waanden ze die veiliger, vooral tegen brand en inbraak, als de strijd weer beginnen zou. Voordat Jamar naar Simpelveld kwam, was hij enkele jaren president geweest van het Seminarie der Norbertijnen te Keulen. Deze tijd was zeker te kort voor hem geweest om de Duitse taal machtig te worden. In de kloosters werd toen waarschijnlijk veel Latijn gesproken. Tot 1641 is Jamar pastoor van Simpelveld geweest. In 1657 werd hij de 45e abt van Beaufort, waar hij in 1663 stierf. Het grafschrift op zijn graf luidde:

D.O.M.

Hier rust Reverend Dominus
A. Jamar Doctor Theologiae

45e abt van 't convent, die stierf op 21 Dec. 1663. R.I.P.

Zijn opvolger werd Pater Materni, die in 1641 door abt Nic. Bovrye geïnstalleerd werd. Onder deze pastoor telde de parochie 800 communicanten. De koster is Johan Sutz. Hij is zijn vader, die reeds onder pastoor Didden koster was, opgevolgd. Als vergoeding krijgt hij voor diensten de tiende van een paar stukjes land en van iedere familie jaarlijks een brood en een garf koren. Van beroep is hij kaarsenmaker. De kerk is in het bezit van een zilveren monstrans, die uit vrees voor de soldaten verborgen wordt gehouden. Verder een koperen pyxis, een zilveren kelk met koperen voet, een zilveren oliebusje. Tijdens Materni's bestuur kwam het Partage tractaat in 1661 tot stand, waarbij Simpelveld tot het Spaans gedeelte van het Land van 's Hertogenrade kwam. Deze parochieherder heeft in 1621 een begin gemaakt met het aanleggen van een register, waarin de namen van de gedoopten, gehuwden en overledenen van zijn parochie werden ingeschreven. Het parochie-archief bevat hiervan nog twee registers¹²⁾.

Voor de armen was hij een groot weldoener. Hij richtte een armenraad op, die jaarlijks een voor die tijd zeer grote som van veertig gulden Akens uitdeelde. Op Paasdag hield hij uitdeling van broden voor de armen. Voor het godshuis, dat onder zijn pastoraat geheel gerestaureerd was geworden, schafte hij twee klokken aan. In de Franse tijd zijn deze

12) Kerkvisitatie in het Dekenaat Maastricht door Antonius Henrici in 1658 (Gesch. Bisd. Roermond, Habets pag. 431).

441-442

verdwenen. Verder heeft Materni 't kerkhof, dat rondom de kerk lag, met een muur omgeven. Hij stierf in 1671 en werd opgevolgd door Caspar Faymonville. Deze werd geïnstalleerd door Abt Ambrosius Defraigne. Tot aan zijn dood in 1694 is Faymonville pastoor van Simpelveld gebleven. Zijn pastoraat staat in het teken der bouwbedrijvigheid. De kerk, die dateerde uit de 12e eeuw, en die zoals we zagen onder Arnold Didden's bestuur veel geleden had en onder zijn opvolgers hersteld was, was ondanks restauratie niet meer bruikbaar en te zeer versleten. In 1693 wordt met een totale nieuwbouw van de kerk een aanvang gemaakt. Alleen de toren blijft staan en zal in 1713 verhoogd worden. Pastoor Faymonville heeft het einde der werkzaamheden niet mogen zien.

Onder 't Pastoraat van Faymonville trokken in 1672 de Franse troepen door deze streek. In Eys werd toen de bekende heiligschennende inbraak in de kerk gepleegd.

Als curiosum kunnen we van deze pastoor ook nog vermelden dat hij in 1673 lid van de plaatselijke schutterij was¹³⁾.

De opvolger van hem was Bartholomé Petit. Deze bouwde niet alleen de kerk af maar ook nog de sacristie. Hij is slechts van 1694 tot 1703 pastoor van Simpelveld geweest.

3 April 1704 werd Aug. Witthian pastoor. De parochie Simpelveld en Bocholtz telde duizend communicanten. Witthian liet in de kerk een nieuw hoofdaltaar plaatsen en een nieuwe vloer leggen. In 1713 liet hij de toren hoger bouwen. Een gedenksteen, waarop dit feit vermeld staat, is ingezet in de nieuwe kerk die in 1936 gebouwd is. In 1719 overleed Witthian.

Nog in 't zelfde jaar kwam Jos. Habets als pastoor naar Simpelveld. Hij werd geïnstalleerd door abt Henri Jublin; 5 weken na zijn installatie overleed Habets plotseling. Zijn opvolger, Norbertus Burneville, die eveneens door bovengenoemde abt geïnstalleerd werd, is 15 jaar lang pastoor geweest. In 1733 werd hij tot abt van Beaufort gekozen. Zijn opvolger in de parochie alhier was Jac. de Diège. Na twee jaar stierf deze reeds in 1735, op 6 Juni. Abt Burneville installeerde toen zijn tweede opvolger Gilbert Bancx, 26 Juni 1735. Tot 10 Mei 1759 is deze laatste parochieherder van Simpelveld geweest. Een zijner kape-laans was Aug. Gillet. Deze werd later zijn opvolger na eerst enige jaren pastoor in Reckheim te zijn geweest.

'n Andere kapelaan onder pastoor Bancx was Thomas Clout. Deze speelde het klaar in 1745 koning van de schutterij te worden.

In 1739 en 1740 heeft pastoor Bancx tweemaal bezoek gehad van een Bokkenrijdersbende. Beide keren hadden de dieven hier echter weinig succes. Door het lawaai, dat ontstond toen men met geweld het huis wilde binnendringen werden de bewoners gewekt en begonnen deze luid om hulp te roepen. Hierdoor werd de aandacht der bureu getrokken. Toen deze op straat verschenen, sloegen de rovers op de vlucht.

13) Publ. d. 73. (1937) pag. 46.

moet 29n 1692

V

X

V

+ 9 aug. 1741 Franciscus Tanneur
abbatia canonicus et vicarius
in 't veld
+ 10 mei 1741 Penochte St. Niwlaan R.D.
Fredericus Saiclet vicarius Simpelveld armus

van Oppem

verpleging
conclite
Trente

mokan

+ sept. oct. 1703

+ 31 mrt. 1719

10 mei

RD alex Eugen Barux
+ 13 mei 1859
ex febri

Voyt met
Ioen Gillet in 1759 als pastoor naar Simpelveld kwam, was hij eerst 39 jaar oud en 12½ jaar priester. Hij moet een zeer kundig en begaafd man geweest zijn, want vier jaar later, in 1763, werd hij reeds tot abt van Beurepart gekozen. Ludolphus Masteo, een pater uit zijn abdij, installeerde hij in 1763 als zijn opvolger. In 1765 — 23 Juli — overleed pastoor Masteo reeds en werd opgevolgd door August Sougnez. Deze is de laatste Norbertijn van Beurepart die in Simpelveld pastoor is geworden. Hij werd geïnstalleerd door abt Gillet.

Toen Sougnez pastoor werd, was Leon Salm kapelaan in Simpelveld. Tot 1773 is hij er gebleven. Daarna werd hij pastoor in Reckheim. In zijn werk „Héren van Wittem” zegt Mosmans op pag. 13, dat kapelaan Salm in 1768 de jacht van Eys gepacht had voor vier pattacons¹⁴⁾. In 1769 waren volgens een dekenale visitatie in Simpelveld twee huiskapellen. Eén op hoeve Soureth en één op kasteel Oberhausen. Deze laatste is nu tot smidse ingericht.

In 1803 werd Johan L. Bluyskens kapelaan der parochie. Hij was een neef van Pastoor Sougnez. Geboren in Verviers de 1e Maart 1772, was hij als wees na de dood van zijn vader op de pastorie in Simpelveld gekomen. Hier bleef hij verschillende jaren en trad toen op jeugdige leeftijd bij de Franciscanen in. In 1796 werd hij priester gewijd. De orde werd in de Franse tijd in 1803 opgeheven. Hij kwam toen als kapelaan naar Simpelveld waar hij in 1807 de 3e Febr. zijn oom als pastoor opvolgde. Om weer op pastoor Sougnez terug te komen, kunnen we van deze nog enkele bijzondere feiten vermelden. Hij heeft als vele van zijn confraters in deze streek de eed op de grondwet afgelegd. In 1803 werd onder zijn pastoraat, na vele onaangename scènes en strubbelingen, Bocholtz een zelfstandige succursaal kerk (een hulpkerk volgens de Franse benaming van het Concordaat van 1801). (Van 1789—1801 behoorde Simpelveld tot 't Landdekenaat Herve; vóór die tijd tot 't Dekenaat Maastricht).

Verder heeft pastoor Sougnez de tegenwoordige pastorie geheel laten herstellen. In de spreekkamer ervan is een geschilderd portret van deze pastoor aangebracht, waaromheen de volgde tekst: *Lezer dezer woorden, gedenkt Augustus Sougnez van de Orde der Norbertijnen, restaurateur van dit huis.*

V
In 1771 is hij de oprichter geweest van de Broederschap van het Allerheiligste Sacrament, welke heden ten dage nog bestaat.

Toen de Fransen de 20e September 1794 Simpelveld binnentrokken had Pastoor Sougnez zich aan de andere kant van de Rijn in veiligheid gesteld. Een jaar later, in 1795, keerde hij weer terug naar zijn parochie, waar hij de 27e Augustus 1807 overleed, in de vaste overtuiging, dat het bestuur van de parochie in goede handen was.

Pastoor Bluyskens werd geïnstalleerd door de kantonpastoor van Herzogenrath, Gleich. In de moeilijke jaren van het Franse bewind bleef Bluyskens de goede herder, die zijn kudde tijdens de gevaarvolle tijd

14) Maasgouw '31 pag. 19. — Voorl. Lijst Ned. Monumenten deel 8

tegen ongeloof bewaarde. In 1846 vierde hij zijn gouden jubileum. Na 41 jaar pastoor van Simpelveld te zijn geweest stierf hij de 6e Maart 1848 aldaar.

Opvolger van Bluyskens werd pastoor Janssen (1848—1863). Deze was geboren 24 Juni 1806 te Waubach, priester gewijd en 19 December 1830 benoemd tot Rector te Bemelen, waar hij de kerk bouwde. In 1848 werd hij pastoor te Simpelveld waar hij in 1853 een gedeelte van de kerk liet restaureren. In zijn testament legateerde hij 12000 franken voor de gehele restauratie der parochiekerk van Waubach. Eveneens legateerde hij vaste goederen aan de parochies Bemelen, Brunssum, Simpelveld en Waubach die hij met fundaties belastte voor zich en de zielrust zijner verwanten. Bij het laatste bezoek van zijn neef, de deken van Tongeren, maakte hij aan deze zijn legaat voor de nieuwe kerk van Waubach bekend en droeg hem op dit uit te voeren. Om dat goede werk te doen bespoedigen, gelastte pastoor Janssen, dat als vijf jaar na datum niet met het bouwen begonnen was, het geld aan de missie zou overgaan.

Pastoor Janssen heeft in 1859 met onderwijzer H. Smeets het kerkelijk Zangkoor opgericht.

In 1863 is pastoor Janssen gestorven en begraven op 't kerkhof dat toen om de oude kerk lag. In 1923 en 1936 bij de nieuwbouw der kerk en de opruiming van het kerkhof werden zijn resten overgebracht naar het nieuwe kerkhof. Hier werd zijn stoffelijk overschot met dat der andere pastoors in een gezamenlijk graf bijgezet.

Zijn opvolger was Pastoor Römken, geboren te Waubach op 21 December 1818. In 1841 werd hij priester gewijd en in 1863 kwam hij als pastoor naar Simpelveld. Er waren toen ongeveer duizend communicanten in zijn parochie. Toen hij in 1880 in Bocholtz de H. Olie haalde is hij onderweg aan een hartverlamming overleden. Onder zijn pastoraat hebben de Zusters van het Arme Kind Jezus zich in 1878 in Simpelveld gevestigd.

Opvolger van Römken werd in 1880 pastoor Johannes Merckelbagh, in 1894 opgevolgd door Winandus Zaunbrechers. Deze is vijf en twintig jaar pastoor in Simpelveld geweest. Op 't nieuwe kerkhof heeft zijn graf de ereplaats. In 1919 werd Henri Brewers de parochieherder. Onder zijn pastoraat werd de oude kerk in 1923 gedeeltelijk afgebroken en op dezelfde plaats met de bouw van de nieuwe kerk begonnen. In 1928 werd hij benoemd tot deken van Gulpen. Zijn broer was deken van Heerlen.

In 1928 kwam pastoor Jos. Grispen naar Simpelveld. Onder diens bestuur is de oude kerk helemaal afgebroken in 1936. Men heeft toen 't schip en de toren van de tegenwoordige kerk gebouwd, waarbij men geprobeerd heeft met het gedeelte dat in 1923 gebouwd was een geheel te krijgen.

In 1942 ging pastoor Grispen in emeritaat en vestigde hij zich in zijn geboorteplaats Maasbracht, waar hij tegenwoordig nog woont. De tegenwoordige pastoor Jos. Gillisen, geboren in Rimburch, kwam in